

LUNDS
UNIVERSITET

Introduktion av lågvibrerande maskiner vid arbetsplatser med hög vibrationsexponering

KARIN FISK, ÅSA EK

Intervjuer vid demonstrationsmiljöerna

- 28 semistrukturerade intervjuer
- Samt vid tandteknik en längre rundvandring med två medarbetare

	Stenbrott <i>(Benders)</i>	Stålverk <i>(Höganäs)</i>	Bygg 1 <i>(Skanska)</i>	Maskinuthyrare <i>(Skanska Rental)</i>	Bygg 2 <i>(NCC)</i>	Tandteknik- laboratorium <i>(TIC)</i>
Operatör/yrkesarbetare	2	3		1	2	
Skyddsombud		1	1	1		1
Arbetsledare	1	1			1	
Inköpare/uthyrare	1			2		
Arbetsmiljöansvarig	1	1	1			1
Övrig ledning	2	3	1	1	1	
Totalt	7	9	3	5	4	2

Syfte

- Kartlägga hur nya vibrationsdämpade maskiner tas emot
- Finns det en förståelse och acceptans för nya maskiner i organisationerna?
- Hinder eller framgångsfaktorer för framtida användning?
- Hur är medvetenheten i organisationerna kring vibrationer och vibrationsskador?
- Eventuella kunskapsluckor kring risker med vibrationer eller högfrekventa vibrationer och gällande lagstiftning.

Bygg och anläggning

- Arbete med vibrationer på gång
 - Hade inte nått ut i organisationen
- YA väljer maskiner de är vana vid
 - Arbetsledare går efter deras önskemål
- Förväntningar på maskinuthyrare
 - Saknar kunskap om marknaden
- Maskinuthyrningsföretaget: medveten om krav och förväntningar
 - I praktiken efterfrågas inte vibrationsvärde
 - Lågvibrerande maskiner stannar på hyllan

Bygg och anläggning

- Krav för ny maskin:
 - Framkomlighet – får inte gå dåligt eller vara tung och svår att styra.
 - Slå lika hårt och packa marken lika bra
- Hellre högre vibrationsnivå än att frångå kraven
- Ifrågasätter deklarerade vibrationsnivåer

Bygg och anläggning

- Platschefernas situation
 - Tidsbrist och ekonomiska förutsättningar
 - Beslut bör tas högre upp
- Konservatism
 - Konservativ bransch med gamla starka strukturer
 - Konservativ inställning i projekteringsskedet

Stålverket

- Bra funktion, slår jämnt
- Lättare att använda, bättre balanserad
- Luftutblåset felriktat - orsakade att damm flög upp

Stålverket

- Riskuppfattning
 - Mer framträdande risker som överskuggar
 - Dammexponering
- Kunskap och information
 - Har arbetat med vibrationskartläggning
 - Genomfört förbättringsarbete
 - Nå ut i organisationen
 - Känner inte till vad som har gjorts
 - Information om projektet

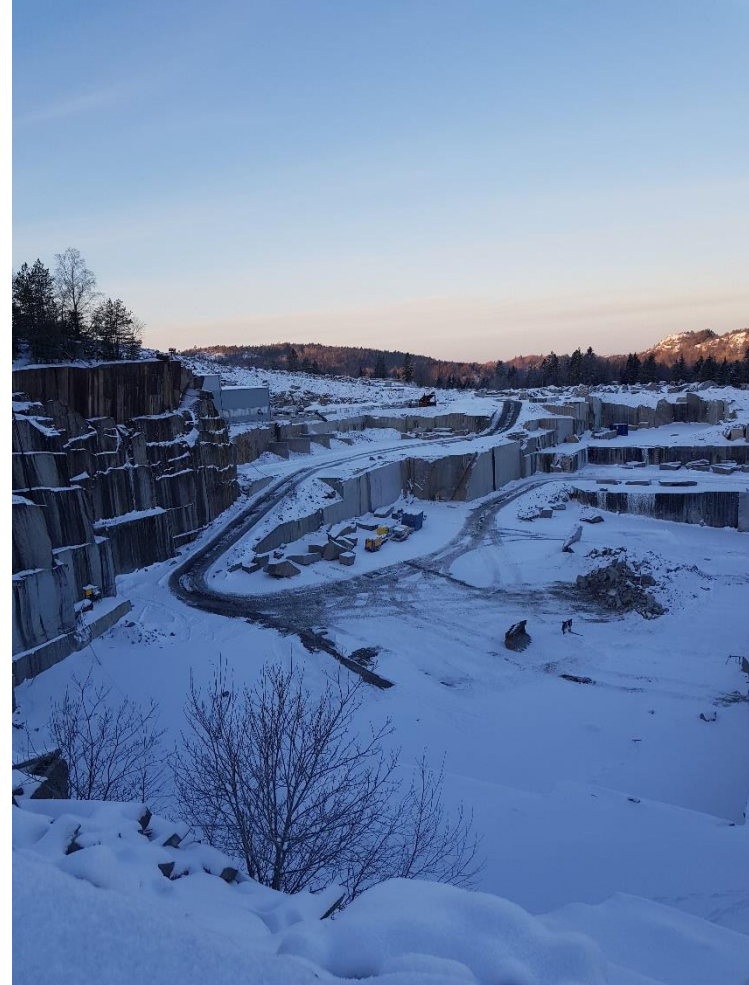
Stenbrottet

- Problem med prototypens hållbarhet, hade inte kunnat köra den så länge
- Lätt att arbeta med, var tillräckligt stark, hade samma funktion och kapacitet

Stenbrottet

- Tydliga besvär i händerna
- Kommunikation
 - Ingen samstämmig bild om besvär
- Dåligt utbud av maskiner
- Hantverk, känsla, tradition
 - Gamla metoder och verktyg
 - Stolthet över hantverkskunnandet
 - Känslan för stenen viktigt

Tandteknik

- Balansen i handstycket är viktigt – får ej bli baktungt så man behöver kompensera med muskler i handen
- Behöver även minska vibrationerna för handen som håller i ämnet.

Tandteknik

- Många upplever besvär
 - Domningar, värk
- Kommunikation
 - Om hjälpmedel, besvär etc
 - Vibrationer pratas inte om
- Företagets arbetsmiljöarbete
 - Har varit eftersatt
- Önskar bättre maskiner
 - Finns men hade inte köpts till alla
 - Begagnade i första hand

Diskussion

- Kunskap om exponering och skadeläge
 - Kunskapsbrister i alla miljöer
 - Medicinska kontroller och riskbedömningar saknas i stor utsträckning
- Vem ska välja maskiner till arbetsplatsen?
 - Viktigt att involvera operatör/yrkesarbetare
 - Ansvar för slutligt val bör ske högre upp i organisation för att man ska kunna ställa krav på tillverkare/uthyrare
- Underhåll av maskiner
 - Regelbundet säkerställa att maskinerna fortfarande ger låga vibrationer.

Slutsatser och framgångsfaktorer

- **Behov av ökad medvetenhet om risker och skador**
 - Vibrationsskaderisken kan överskuggas av andra risker
- **Kunskaper måste få bättre spridning**
 - Kunskapsspridning top-down behöver förbättras
 - Systematik behövs gällande information om vibrationer och risker
- **Förståelse och acceptans för nya maskiner centralt**
 - Får lov att ta tid att lära om
 - Deltagande från användare centralt
- **Tillverkarna har en viktig roll**
 - För tillgången till vibrationsdämpade maskiner
 - Deklaration av nivåer
- **Kommunikation om arbetsförutsättningar**
 - Mellan medarbetare och mellan medarbetare och ledning
- **Ledarskapet har en viktig roll**
 - Tydlighet med vad som gäller, vilka maskiner som är tillåtna, att upprätthålla dialog med anställda om risker, är kulturbärare och kulturskapare
- **Implementera genom väl genomtänkta förändringsprocesser**

LUNDS
UNIVERSITET